

BOYLIK VA QASHHOQLIK FALSAFASI

- **Biznes qonunlari**
- **Qashshoqlik sabablari**
- **Muvaffaqiyat formulalari**
- **Boylik falsafasi**
- **Yangi hayot stsenariysi**
- **Boylikka erishish alifbosi**

TOSHKENT

AYUPOV RAVSHAN HAMDAMOVICH

*«Bolam tutsin desang donolik yo'lin,
Kichiklikdan tegiz bilimga qo'lin».
«Qutadg'u bilig» dan*

Tuzuvchilar:

AYUPOV RAVSHAN HAMDAMOVICH

BOLTABOEVA GUZAL RAVSHANOVNA

«Boylik va qashshoqlik falsafasi»,

Toshkent, 2018 yil, - 84 bet

ANNOTATSIYA

*“Kimdir odamlarga o'rgatish uchun
ilmdan bir bobni o'rgansa,
unga yetmishta siddiqning savobi beriladi”
Rasululloh (s.a.v.)*

Qo'lingizdagi kitobchada boylikka erishishning fundamental qonuniyatlari, hamda boy bolish usullari haqida gap yuritiladi. Bu ajoyib qonuniyatlar va tushunchalar qo'hna Xitoyda pul tushunchasi paydo bo'lgandan beri muttasil amal qilib kelmoqda. Bu qonunlarni bilasizmi, yoqmi – bu sizdan boshqa insonlar uchun ahamiyatli emas. Ular xuddi fizika yoki kimyo fani qonunlari kabi muqarrar va mavjud qonuniyatlar. Biz ushbu kitobchada “boylik”, “pul”, “badavlat” kabi atamalarni ko'p ishlatamiz. Balki bu amal ba'zilarga unchalik ma'qul kelmasdan, qandaydir moddiyat olamiga o'ziga xos da'vat bo'lib tushunilishi mumkin. Shuning uchun ham o'quvchilarga ushbu kitobchani taqdim etishdan ko'zda tutilgan asosiy maqsadimizni qisqacha bo'lsa ham aytib o'tmoqchimiz: biz o'z kelajagimizni va ona vatanimizni chindan ham buyuk va farovon xolda ko'rishni istaymiz. Bizning farzandlarimiz yanada bilimli, dono va hech kimdan xech qachon kam bo'lmasligini istaymiz. Undan tashqari, biz yoshlarimizning pul

AYUPOV RAVSHAN HAMDAMOVICH

topish uchun ertadan kechgacha boshqalarga, yirtqich kapitalistlarga va boshqa davlatlarga ishlab berishini emas, iloji boricha oson va qulay yo'llar bilan o'z vatanlarida moddiy mustaqillikka erishib, qolgan vaqtlarini o'z aqliy va jismoniy qobiliyatlarini takomillashtirish va ma'naviyatlarini boyitishga, ona Vatanni rivojlantirishga sarflashlarini xohlaymiz. Qo'llanmada bir qancha amaliy maslahatlar, ko'rsatma va ma'lumotlar beriladiki, ularning yordamida bu sehrli olamni yanada mukammalroq tushunib olish mumkin.

Ushbu kitobchani yozishdan asosiy maqsad – boshqa mualliflar yozgan kitob va risolalardan unumli foydalangan holda halqimizning biznes va tadbirkorlik bo'yicha bilim darajasini oshirish hamda biznes osti falsafiy qarashlarni ommalashtirishdir. Agarda biror bir muallif bu yerda yoritilgan masala va muammolarni o'ziga tegishli deb bilsa, buni albatta tan olamiz va shuni aniq-ravshan qilib aytamizki, biz bu yerdagi g'oya va fikrlarga mualliflik da'vo qilishdan hamda shuning natijasida qandaydir mablag' ishlab olishdan yiroqdamiz – ezgu vazifamiz va maqsadimiz birgina: halqimizga biznes va tadbirkorlik yuzasidan ayni «*Faol tadbirkorlik, innovatsion g'oyalar va texnologiyalarni qo'llab-quvvatlash yili*» da kerakli bo'lgan madaniy-ma'rifiy ma'lumotlar berishdir holos. Demak, agarda mamlakatimiz rivojlanishini hohlasangiz, boy-badavlat yashashni istasangiz va barcha sizga havas bilan boqishini orzu qilsangiz – bu kitob huddi siz va sizga o'xshaganlar uchun!

*“Boy bo’lishga intilganlarning
ba’zilarigina badavlat bo’ladilar,
ammo bunga intilmaganlar esa
hech qachon boy bo’la olmaydilar”*

MUNDARIJA

KIRISH	5
1-BOB. Muvaffaqiyatning to’rt fundamental qonuni	8
1.1. Qashshoqlik sabablari	10
1.2. Qashshoqlik va boylik	13
1.3. Qashshoqlik g’oyasi	14
1.4. Boylik va boylar haqida	18
1.5. Qashshoqlikka eltadigan eng to’g’ri yo’l	19
1.6. Kambag’allar falsafasi	20
1.7. Kambag’allikdan qutulish uchun <i>“Nima qilmoq kerak?”</i>	21
2-BOB. Hayot muvaffaqiyati sirlari	25
2.1. Boylik falsafasi	33
2.2. Boylikka erishish san’ati	35
2.3. Boylikka erishishda ishonchning kuchi	37
2.4. Boylikka erishish uchun <i>“Nima qilmoq kerak?”</i>	40
2.5. Boy bo’lish uchun nimalarga ahamiyat berish kerak	45
2.6. Pullarga qanday munosabatda bo’lish kerak	50
2.7. Muvaffaqiyatga erishish formulalari	59
2.8. “Hayoliy film” stsenariyasi va mashqi	61
2.9. Ijobiy fikrlashni dasturlash	63
2.10. Yangi hayot stsenariysi	68
2.11. Tadbirkorlikda muvaffaqiyatga erishish alifbosi	69
2.12. Boylikka erishishning mahfiy quroli	72
Ilovalar	82
Foydalanilgan adabiyotlar	80

KIRISH

*«Iqboling uyg'onsa, davlat yor bo'lsa,
Toqqa kesak otsang, toshni sindirar,
Toleing ters kelsa, baxting sho'r bo'lsa,
Palovning guruchi tishing sindirar».*
Maxtumorquli

Nega bir insonlar boshqalariga nisbatan ko'proq muvaffaqiyatlarga erishadilar? Nega bir xil odamlar tezlik bilan yuqori mansablarga erishadilar va boshqalarga nisbatan ko'proq pul ishlay oladilar? Nima sababdan bir xil insonlar o'zlarini o'tga va cho'qqa uradilaru, biror bir natijaga erisha olmay, baxtsiz, omadsiz va ilojisiz bo'lib yuradilar? Nima uchun ko'pchilik insonlar omadlari yurishmagach, bo'yinlarini ham qilib, chorasiz qoladilar? Boshqacha qilib aytganda – nega bir odamlar boshqalariga nisbatan omadliroqlar? Agar bu turli xil odamlarni bir-biriga solishtirib ko'rilsa, ular tashqi tomondan bir-birlaridan hech qanday jihatlari bilan farqlanmaydilar – barchasining aqli-xushi joyida, ikki qo'li va ikki oyog'i bor, ko'rinishlari ham risoladagiday! Lekin ularning hayoti va turmush tarsi yaxshilab, diqqat bilan o'rganilsa, bir qancha sabab va oqibatlar zanjirini topish mumkinki, xuddi shu sabablar qandaydir qonuniyatlarga ko'ra muvaffaqiyatga erishishni ta'minlab berar ekan. Muvaffaqiyatga erishishning bu qonuniyatini birinchi bo'lib grek olimi Aristotel aniqlagan va u real hayot qonunlar vositasida boshqarilishini ta'kidlagan. Uning aytishicha, real dunyodagi har bir voqea-xodisalar biror bir sababga ko'ra ro'y beradi va u bizning uni bilish yoki bilmasligimizga umuman bog'liq emas. Agar bu qonunni tadbirkorlikka tadbiq etsak, u holda boylik, baxt, rivojlanish va muvaffaqiyatga erishish konkret sabablar va xatti-harakatlarga bog'liqligini ko'ramiz. Ko'chilik xollarda muvaffaqiyat, omad ham, baxtning kulib boqishi ham qandaydir ajoyibot ham emas. Muvaffaqiyatga erishish yaxshi yoki yomon, ijobiy yoki salbiy sabablar oqibatida yuzaga keladi. Agar siz nimani xoxlayotganingizni aniq bilsangiz, o'zingizdan oldin shu sohada muvaffaqiyatlarga erishgan insonlarning xatti-harakatlari va amallaridan nusxa olib, ular qilgan ishlarni aniq tartibda takrorlasangiz, siz ham albatta o'shalardek muvaffaqiyatlarga

erishasiz. “Nima eksang, shuni olasan” degan maqol ushbu qonuning mohiyatini boshqacha ko’rinishda aks ettiradi. Mexanikada esa bu qonun N’yutonning uchinshi qonuni orqali ifodalangan: “Har qanday kuch o’ziga teng va qarama-qarshi yo’nalgan kuchga ega bo’ladi”. Biz uchun esa sabab-oqibat universal qonunini quyidagicha ifodalash mumkin: “Fikr – sabab, hayotdagi shart-sharoitlar esa – oqibatdir”. Demak, biz fikrning yaratuvchanligini tan olamiz va uning hayotimizdagi eng asosiy yaratuvchan faktor yoki kuch deb xisoblaymiz. Agar biz o’zimizning fikrlash tarzimiz bilan o’z shaxsiy dunyoimizni yarata olsak, demak, hayotda duch kelinayotgan voqea-xodisalar va insonlarga bo’lgan munosabat ham shunga mos ravishda o’zgaradi. Demak, agar siz o’z fikrlash tarzingizni o’zgartirsangiz, u xolda siz o’z turmush tarzingizni ham keskin o’zgartira olasiz. Shaxsiy hayotda va biznesda muvaffaqiyatga erishish printsipti quyidagi oddiy jumla orqali aniqlanadi: “Sizning kelajagingiz nima to’grisida ko’proq o’ylashingiz bilan aniqlanadi”. Sizning hayot tarzingizni tashqi muhit emas, balki ichki dunyoingiz aniqlab beradi va yaratadi. Bu qonunni hayotga tadbiiq qilish uchun o’z hayotingizning asosiy tashkil etuvchilarini – oilaviy munosabatlaringizni, sog’ligingizni, ishingizni, moliyaviy ahvolingizni yahshilab o’rganing va ular orasidagi sabab-oqibat bog’lanishlarini yahshilab o’rganib chiqing. So’ngra ular bilan sizning fikrlashingiz, so’lashingiz, xis qilishingiz, ishingiz va erishilayotgan natijalar orasidagi sabab-oqibat bog’lanishlarini topishga harakat qilib ko’ring. Undan so’ng tamomila xaqqoniy ravishda siz o’zingiz yashayotgan dunyoda qanday ahamiyatga ega ekanligingizni tahlil qilib ko’ring. Hayotingizning biror bir jihatini yaxshi tomonga o’zgartirish uchun o’z fikrlash tarzingizga qanday o’zgartirishlar kiritishingiz mumkinligi xaqida o’ylab ko’ring. Endi hayot falsafasi xaqida biroz to’xtalib o’tamiz. Hayot – bamisoli qo’limizdagi besh barmoq kabidir desak, u xolda quyidagi o’xshatishlar o’rinli bo’lishi mumkin:

- Bosh barmoq – sog’liq.
- Ko’rsatkich barmoq - ish.
- O’rta barmoq – atrofdagilar bilan muloqot.
- Nomsiz barmoq – hayot mazmuni.

- Jimjiloq – moddiy ahvol

Masalan, jimjilog'ingiz og'rib qolsa: "Mayli, qolgan to'rt barmog'im sog'-ku" deb yuravermaysiz-ku. Butun qo'lingiz, butun tanangiz og'riydi. Xuddi shunday, pulingiz kam bo'lsa, bundan hayotingizning boshqa jabhalariga ham ziyon yetadi. Sifatli tibbiy yordam ololmaysiz, sevimli mashg'ulotingiz bilan shug'ullanolmaysiz, oxir-oqibat, shaxs sifatida rivojlanolmaysiz. Aynan pul yetishmasligi odamlarga o'zlari istagandek yashash imkonini bermaydi. Qashshoqlikdan qanday qutilish mumkin? Boylik jamg'arishni kim o'rgatadi? Albatta maktab yoki universitet emas. Tasavvur qiling-a, biror domla sizdan: "Qanday qilib qisqa vaqt ichida million dollar topish mumkin?" - deb so'rashi mumkin? Yoq, bizdan faqat allaqanday kimyoviy formulalar yoki falsafiy postulatlarini so'rashadi. Biz buyuk daholarning ismlari va yashagan davrlarini yoddan bilamiz. Qaysi jang qachon, qaerda bo'lgani va qanday natija bilan tugaganini ko'zimizni yumib aytib beramiz. Ammo hech kim yoshlarga qanday qilib pul topish, moddiy mustaqillikka erishish, kapital jamg'arish haqida saboq bermaydi. Xuddi biz o'sha formulalarsiz yashay olmaymizu, pulsiz yashayveramiz. Xuddi pul topish degan tashvishning o'zi yoq, pul hech kimga kerak emas. Bugun hatto jinsiy tarbiya haqida ham pul topishdan ko'ra ko'proq gapirilayapti. Bu tarbiyaga qarshiligimiz yoq, albatta. Ammo yuqorida keltirilgan besh barmoq falsafasini eslang. Pul topish, topganda ham tovlamachilik qilmay, qonunni buzmay halol topish va boyib ketish haqida yosh avlodga tinmay saboq berish kerak. O'shandagina biz sabrsizlik bilan kutayotgan **BUYUK KELAJAK** keladi! Qo'lingizdagi kitobchada boylik qonuniyatlari, boy bolish usullari haqida gapiriladi. Bu qonuniyatlar pul paydo bo'lgandan beri amal qilib kelmoqda. Ularni bilasizmi, yoqmi – bu sizdan boshqa uchun ahamiyatli emas. Ular xuddi tortishish kushi kabi muqarrar va mavjud qonuniyatlar. Biz kitobchada "boylik", "pul", "davlat" kabi atamalarni ko'p ishlatamiz. Ba'zilarga bu ma'qul kelmasligi, moddiyatga da'vat bo'lib tuyulishi mumkin. Shuning uchun o'quvchilarga bu kitobni taqdim etishdan asosiy maqsadimizni aytib o'tmoqchimiz: biz kelajagimizni chindan ham buyuk va farovon ko'rishni istaymiz. Biz o'zimiz va

farzandlarimiz bilimli, dono va hech kimdan kam bo'lmashini istaymiz. Yana biz yoshlarimizning pul topish uchun ertadan kechgasha boshqalarga, boshqa davlatlarga ishlab berishini emas, iloji boricha oson va qulay yo'llar bilan moddiy mustaqillikka erishib, qolgan vaqtlarini o'z shaxslarini takomillashtirish va ma'naviyatlarini boyitishga, ona Vatanni rivojlantirishga sarflashlarini xohlaymiz. Biz yosh avlodni qorin to'ydirish dardi emas, farovon va to'kis hayot orzusi harakatlantirishi tarafdorimiz. Kitob ikki bobdan iborat bo'lib, birinchi bobda kambag'allik, ikkinchisida esa tabiiyki, boylik haqida so'z boradi. Sizga, aziz o'quvchi - pul daryo bo'lib oqib kelishini va ulardan hech qayerga qochib qutula olmaslikni tilaymiz.

1 BOB

MUVAFFAQIYATNING TO'RT FUNDAMENTAL QONUNI

*Kimki befoyda umrin o'tkazdi,
Hech narsa olmasdan, oltin ketkazdi.
Sa'diy Sheroziy*

Yuqorida aytib o'tilgan fundamental sabab va oqibat qonunidan biznesning yana to'rtta asosiy qonuni kelib chiqadi:

- ***Ishonish qonuni*** – ya'ni siz qat'iy ishonch bilan kutgan va haqiqatan ham qalb tubi bilan ishonganingiz sizning real hayotingizga kirib keladi. Masalan, agar siz o'zingizni biror bir narsaga qodir emas deb, bunga qattiq ishonsangiz, u holda siz haqiqatan ham bunday ishni xech qachon qila olmaysiz, chunki bu ishoch sizning imkoniyatlaringizni o'ziga xos tarzda shegaralab qo'yadi. Aksincha, agar siz o'zingizni barcha narsaga qodir va aqlli deb bilsangiz, asta sekin xuddi shunday bo'lib qolasiz va istagan narsangizga erisha olasiz. Ushbu qonunni amalda qo'llash uchun o'z hayotingizning asosiy tarkibiy qismlarini, ya'ni, oilaviy munosabatlarni, salomatlikni, ish faoliyatingizni, moliyaviy ahvolingizni yaxshilab o'rganing va undan so'ng, erishayotgan natijalaringiz hamda o'layotganingiz, gapirayotganingiz, xis qilayotganingiz va nimalarnidir qilayotganingiz

orasida qanday sabab-oqibat zanjiri mavjudligini topishga harakat qiling. Ammo bu ishni amalga oshirayotganingizda o'z-o'zingizga nisbatan xaqqoniy munosabatda bo'lishingiz talab etiladi. Bu ishni qilib bo'lgandan so'ng, absolyut xaqgo'ylik bilan bu dynyoda yashashdan maqsadingiz nima va unda sizning qanday ahamiyatingiz borligi xaqida fikrlab ko'ring. Xozirgi axvoli-xolingizni qanday fikrlaringiz paydo qilgan va qo'llab-quvvatlab turibdi? Hayotingizning biror-bir tarafini o'zgartirishingiz uchun siz o'z firklash tarzingizga qanday o'zgartirishlar kiritishingiz mumkin? O'zingizni ikkilanishlar va qo'rquv xislaridan ozod qiling. Sizni olg'a qarab intilishdan to'xtatib turgan tuyg'ularni uloqtirib tashlang. Agar sizga bu borada maslahat kerak bo'lsa, o'zingiz xurmat qiladigan va ishonadigan insonlardan nimalar sizni o'potensial imkoniyatlaringizni namoyon qilishdan to'xtatib turishi mumkinligi xaqida so'rang.

- ***Kutish qonuni*** – ya'ni, siz nimanidir komil ishonch bilan va intiqib kutsangiz, xuddi o'sha siz tomoningizdan amalga oshirilgan bashoratday sodir bo'ladi. Haqiqatan ham siz o'z hayotingizning yaratuvchisidirsiz, chunki har tomonlama o'ylagan va ijodiy fikrlagan xolda nimanidir bajarasiz yoki nimadir yaratasiz. Siz ishonch va e'tiqod bilan yaxshi narsani kutsangiz, qandaydir yaxshilikka duch kelasiz va aksincha. Sizning munosabatlaringiz esa sizning atrofingizdagi insonlarga chuqur ta'sir qiladi. Biror bir shart-sharoitlarda siz insonlardan nimalarni kutayotganingiz ularga bo'lgan munosabatingizni aniqlab beradi. Atrofdagilar esa bamisoli ko'zguda aks etganidek, xuddi shu salbiy yoki ijobiy munosabatni sizga ham qaytaradilar. Shaxsiy hayotingizda ham siz o'z xodimlaringizdan, xo'jayinlardan, mijozlardan va xattoki kelajak orzularingiz xaqidagi kutganlaringiz ham aksariyat xollarda birdaniga amalga oshirilib qoladi. Demak, sizni yaxshilik yoki yomonlik xaqidagi fikr-o'ylaringiz va kutilmalariningiz insonlarga va xodisalarga juda katta

- Lituz.com

Elektron kitoblar

**To'liq qismini Shu tugmani
bosish orqali sotib oling!**